

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 10.11.16
FU-sak: 19/16		Arkivsaknr.:

Innføring av fakultetsvise ph.d.-program ved UiB

Innledning

Innføring av fakultetsvise ph.d.-program ved UiB må ses i sammen med FU-sak 20/16 om Kvalitetssikringssystem for forskerutdanningen ved UiB. Begge saker dreier seg om endringer knyttet til UiBs ph.d.-program, og begge saker peker på behov for utredning som grunnlag for nye løsninger og tiltak. Dette forelegget munner ut i et forslag om at Universitetsledelsen oppnevner en arbeidsgruppe for å utrede og komme med løsningsforslag til fakultetsvise ph.d.-program.

Om UiBs ph.d.-program

Ved UiB har man ett ph.d.-program hvor forskerutdanningen ved de ulike fakultetene og disiplinene er organisert. Dette programmet styres av en forskrift, og styret ved UiB har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen. Ansvaret for gjennomføringen av ph.d.-utdanningen er delegert til fakultetene. Forskningsadministrativ avdeling har hovedansvar for å koordinere forskerutdanningen ved UiB.

Programstrukturen for forskerutdanningen ved UiB er unik for breddeuniversitetene. Ved UiO, NTNU og UiT har man flere ph.d.-program innenfor samme institusjon. Disse er enten organisert med basis i organisasjonsstrukturen ved at de er tilknyttet et fakultet (UiO, UiT), eller at programmene følger en vitenskapsdisiplin eller forskningstematikk (NTNU).

UiBs organisering av forskerutdanningen i ett program er i utakt med sentrale forskrifter som Studiekvalitetsforskriften og Studietilsynsforskriften. I disse forskriftene har programbegrepet et gitt innhold som legger føringer på organisering, styring og kvalitetssikring. For universitetsakkreditering sier forskriften at lærestedet skal ha minst fire doktorgradsstudier eller program. I disse forskriftene legger man til grunn en nærmere avgrensning av studiet enn det som er tilfellet for UiBs forskerutdanning. Programbegrepet brukes også i utforming av kvalitetssikringssystem i nevnte forskrifter.

Ordnningen med ett ph.d.-program har enkelte utfordringer med hensyn til styring, ansvar, hjemmelgrunnlag og fastsetting av regler samt kvalitetssikring:

- Forskriften delegerer myndighet til fakultetene innenfor flere områder. Praksisen for hvordan slike fakultetsspesifikke regler og ordninger nedtegnes og etterfølges varierer mellom fakultetene.

- Det varierer også hvilke organer og personer på fakultetene som er ansvarlig for gjennomføring av fakultets forskerutdanning.
- Ph.d.-programmet ved UiB har ett felles læringsutbytte for alle kandidatene, og fakultetene har ikke anledning til å spesifisere dette nærmere for sine fagfelt.
- Ph.d.-programmet ved UiB har ikke et formalisert kvalitetssikringssystem, og ansvarslinjene for kvalitetssikring er derfor uklare. Det finnes heller ikke en ordning med periodiske programevalueringer.

For å løse disse utfordringene bør styret ved UiB vurdere å innføre fakultetsbaserte ph.d.-program. Dette vil primært være en organisatorisk endring. Ved å opprette fakultetsbaserte ph.d.-program vil hvert program få en programleder, et styre og en programplan hvor programspesifikke regler kan forankres. Styret og leder av programmet kan være knyttet til allerede etablerte strukturer og posisjoner slik som forsknings/forskerutdanningsutvalg og prodekan. Læringsutbytte for hvert program vil angis av programplanen og kan videreutvikles av fakultetet. Man vil også få en mer avgrenset enhet for programevalueringer. Dette vil bidra til lettere å kunne avdekke kvalitetsutfordringer, samt ansvarliggjøre programleder og programstyre for å løse slike utfordringer.

Den nye strukturen skal ikke føre til avgrensede fakultetsvise ph.d.-program med et spesifisert faglig innhold. Ph.d.-programmene skal ikke kunne legge begrensninger på tverrfaglig og tverrfakultær ph.d.-utdanning.

Avdelingsdirektørens kommentarer

UiB har siden innføringen av ph.d.-graden organisert forskerutdanningen i ett ph.d.-program. Lov og regelutvikling på området gjør at universitetet må utrede om denne ordningen er hensiktsmessig og vurdere nye løsninger. Universitetet bør derfor utrede en løsning om å innføre fakultetsspesifikke ph.d.-program. En slik utredning må se på løsninger for endring av forskrift og se på delegasjon av ansvar til fakultetsnivået. Hvis en slik løsning velges må det også utvikles en mal for programplan.

En av årsakene til at forskerutdanningen ved UiB ble organisert i ett ph.d.-program var for å bidra til tverrfaglige ph.d.-prosjekt og forskerskoler. Det er viktig at denne kvaliteten beholdes hvis universitetet innfører fakultetsvise ph.d.-program.

Avdelingsdirektøren foreslår at universitetsledelsen oppnevner en arbeidsgruppe for å utrede saken videre og komme med konkrete forslag til gjennomføring i løpet av vårsemesteret 2017.

Forslag til vedtak

Forskningsutvalget anbefaler at Universitetsledelsen oppnevner en arbeidsgruppe for å utrede og komme med løsningsforslag til fakultetsvise ph.d.-program.